

STANOWISKO
Nadzwyczajnego VI Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
Warszawa, 21 lipca 2003 roku

w sprawie projektu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

Delegaci uczestniczący w Nadzwyczajnym VI Zgromadzeniu Ogólnym Związku Powiatów Polskich, po zapoznaniu się z przygotowanym przez Rząd projektem ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych analizach i dyskusjach, stwierdzają, że projekt ustawy zawiera część zmian postulowanych przez środowiska samorządowe np. zastąpienie dotacji celowych dochodami własnymi czy przekazanie dodatkowych dochodów dla jednostek samorządu terytorialnego, jednak większość przyjętych w projekcie ustawy rozwiązań jest daleka od oczekiwań.

Nie gwarantują one wywiązania się przez samorzady z nałożonych na nie zadań i kompetencji oraz nie zapewniają środków na zadania prorozwojowe (w tym niezbędne dla absorpcji funduszy unijnych).

Projekt ustawy, podobnie jak i obowiązująca obecnie regulacja prawna jest rozwiązaniem tymczasowym, czyli już z założenia jest ułomny. Jednostki samorządu terytorialnego oczekiwały rozwiązań systemowych, gwarantujących możliwość kształtowania i realizowania lokalnej polityki gospodarczej, a nie kolejnej prowizorycznej ustawy na okres 2 lat.

Negatywnie oceniamy propozycję ograniczenia źródeł dochodów powiatów. Uważamy, że powiaty winny mieć zagwarantowany udział w podatku dochodowym od osób fizycznych, a także w podatku dochodowym od osób prawnych oraz w podatku akcyzowym.

Powiązanie źródeł finansowania wydatków na utrzymanie i modernizację dróg z wpływami z podatku akcyzowego wydaje się być rozwiązaniem jak najbardziej uzasadnionym. Z drugiej strony, likwidacja subwencji drogowej, rezygnacja z określania wysokości środków na podstawie parametrów technicznych i obciążenia ruchem, uniemożliwi powiatom bieżące utrzymanie zarządzanych dróg, a tym bardziej ich modernizację - sieć dróg jest ukształtowana nierównomiernie na bazie byłych dróg wojewódzkich, sprzed 1 stycznia 1999 roku.

Określenie wysokości udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych, bez wcześniejszego przesądzenia o wysokości stóp podatkowych oraz zakresu likwidacji ulg i zwolnień, nie pozwala na dokonanie wiarygodnych symulacji dochodów powiatów, a zmiany w naliczaniu tego podatku mogą zachwiać wysokość tych dochodów.

Przyjęte w projekcie ustawy rozwiązania nie zwiększają dochodów powiatów, które do tej pory były nieadekwatne do zakresu zadań i kompetencji realizowanych przez ten szczebel samorządu terytorialnego. Zarówno władze ustawodawcze jak i wykonawcze państwa miały świadomość tego niedoszacowania, bowiem problem ten samorzady

powiatowe zgłaszały od początku swojego powstania. Istnieje konieczność urealnienia podstawy dokonania symulacji finansowych, w stosunku do samorządów powiatowych, których zadania są niedofinansowane (najczęściej w stopniu od 20% do 80%, a niektóre zadania nie miały nigdy źródeł finansowania).

Sytuacja taka uniemożliwi powiatom korzystanie z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, ponieważ nie będą one miały środków na wymagany wkład własny w projektach realizowanych z udziałem środków unijnych.

Dodatkowo oparcie finansowania powiatów na źródłach dochodów przekazywanych ze znacznym opóźnieniem, jak proponuje się w projekcie ustawy, pogłębi i tak już niełatwą sytuację finansową oraz w konsekwencji wiązać się będzie z koniecznością dodatkowych wydatków w budżetach powiatów, związanych z utrzymaniem płynności finansowej. Może to także powodować, że całość posiadanych przez powiaty środków będzie pokrywała tylko wydatki bieżące, a nie inwestycyjne.

Negatywnie oceniamy propozycje zmian w sposobie finansowania niektórych zadań pomocy społecznej, a szczególnie dotyczących wprowadzenia nowych zasad odpłatności za kierowanie do domów pomocy społecznej. Uważamy także, że proponowane powiatom dochody nie zapewniają niezbędnych środków na funkcjonowanie rodzin zastępczych oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie.

Zaproponowane rozwiązania dotyczące finansów samorządowych zmierzają wprawdzie we właściwym kierunku, tj. dalszej decentralizacji zadań i finansów publicznych, niemniej jednak konkretne zapisy projektu ustawy nie spełniają oczekiwań samorządów powiatowych, które domagają się dalszych prac nad ustawą z uwzględnieniem zgłoszonych wyżej uwag.

Środowiskom samorządowym zależy na tym aby przedmiotowa ustawa spełniała warunki „konstytucji finansów samorządowych”, dla tego zwracamy się do parlamentarzystów o szeroką konsultację społeczną zarówno ze środowiskami lokalnymi jak i z ogólnopolskimi organizacjami samorządowymi. Ze swojej strony deklarujemy daleko idącą pomoc w celu stworzenia ustawy, która umożliwi samorządom prawidłowe funkcjonowanie na miarę oczekiwań mieszkańców i wyzwań stojących przed gminami, powiatami i województwami w kontekście akcesji do Unii Europejskiej.

Przewodniczący
Nadzwyczajnego VI Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn